

LGS

8. SINIF

ULTI

Serisi

SORU BANKASI

Çözülebilir Yeni Nesil Sorular

Mantık ve Muhakeme Soruları

PISA / TIMSS Tarzi Sorular

Görsel Okuma Soruları

Grafik ve Tablo Yorumlama Soruları

Hücrelenmiş Kazanım Testleri

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

SEMA CEBİR IŞIK
SEMRA BURHAN

bes
Vitrin

Bu kitabın her hakkı BES Yayınlarına aittir. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre BES Yayınlarının yazılı izni olmaksızın kitabın tamamı veya bir kısmı herhangi bir yöntemle basılamaz, yayımlanamaz, bilgisayarda depolanamaz, çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

Sertifika No.:18292

GENEL KOORDİNATÖR

Nesrin CAN

YAYIN YÖNETMENİ

Meltem DOĞAN

DİZGİ & GRAFİK TASARIM

Yiğit GÜLERCAN

İbrahim KOÇ

BASIM YERİ

ERTEM BASIM Ltd. Şti./ANKARA

Başkent Organize Sanayi Bölgesi 22. Cadde No: 6

Tel: (0312) 640 16 23 Faks: (0312) 640 16 24

Malıköy - Temelli - ANKARA

Sertifika No: 48083

☎ 0 549 814 44 47

/bes.yayin

/besyayinlari

www.besyayin.com

destek@besyayin.com

Ön Söz

Değerli Öğrenciler, Saygıdeğer Veliler ve Kıymetli Öğretmenler,

Öğretim ve sınava hazırlık süreçlerinin destekleyicisi olarak önemli bir işlev üstlenen yardımcı kaynak kitaplarının hazırlanması ve sizlerin kullanımına sunulması, yoğun emek harcanan bir süreçtir. Daima mükemmel olana yaklaşma çabasındaki bizler, bu yolda işimizi titizlikle yürüterek, tüm süreci ilmek ilmek dokuyarak bir projemizin daha sonuna geldik ve sizleri “Ulti” serisi ile buluşturduk.

“Ulti” serisi, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan öğretim programlarında yer alan ve öğretim süreçlerinin sonunda elde edilmeye çalışılan kazanımlara uygun olarak öğretim programlarına hâkim, alanında yetkin öğretmenlerimizce hazırlanmıştır. Bu seride yer alan kitaplardaki soruların tümünün, öğrencilerin “analitik düşünme” ve “eleştirel düşünme” becerisini geliştirmesine, öğretim programlarında benimsenen “disiplinler arasılık” ve “değerler eğitimi” anlayışına uygun olmasına özen gösterilmiştir.

“Ulti” serisinde yer alan kitaplar; özgün, LGS’de çıkması olası ve beceri temelli sorulardan oluşmaktadır. İçerdiği temel soru tipleri ve yeni nesil sorularla öğrencilerin okulda edindikleri temel bilgi ve becerileri uygulama, kendi düzeyini ölçerek sınava hazır hâle gelme olanağı bulduğu önemli bir öğretim materyalidir. Bu materyalden en iyi verimin alınması için öncelikle konuların eksiksiz biçimde öğrenilmesi ve pekiştirilmesi önerilmektedir. Böylece LGS düzeyine ulaşan ve yer yer daha üst bilgi ve becerileri yoklayan sorulardan en verimli sonucun elde edilmesi sağlanacak ve LGS öncesi hedeflenen seviyeye ulaşmış olacaktır.

Sizlere “Ulti” serisini ulaştırmanın haklı gururunu yaşamamızda emeği geçen öğretmenlerimize ve yayınevi çalışanlarımıza teşekkür ediyorum.

“Ulti” serisinin başarılarınıza giden yola bir ışık, hayallerinize bir basamak olması dileğiyle...

NESRİN CAN
Genel Koordinatör

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE

Bir Kahraman Doğuyor 5

2. ÜNİTE

Millî Uyanış 35

3. ÜNİTE

Millî Bir Destan: Ya İstiklal Ya Ölüm! 91

4. ÜNİTE

Atatürkçülük ve Çağdaşlaşan Türkiye 141

5. ÜNİTE

Demokratikleşme Çabaları 181

6. ÜNİTE

Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası 193

7. ÜNİTE

Atatürk'ün Ölümü ve Sonrası 207

Cevap Anahtarı 227

1. ÜNİTE

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Avrupa'daki Gelişmeler ve Osmanlı Devleti

Mustafa Kemal'in Çocukluk Dönemi ve Öğrenim Hayatı

Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı

ULTI

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

1. Aşağıda 19. yüzyılda Avrupa'da yaşanan gelişmeler verilmiştir.

Fransa'da krallık rejiminde halka yönelik baskı ve eşitsizliğe dayalı toplum yapısı vardı. Halk, ekonomik sıkıntılara ve vergilerin ağırlığı altında eziliyordu. Bu nedenle Fransız halkı, mevcut düzeni değiştirmek için harekete geçti. 1789'da Fransız İhtilali ile her milletin kendi bağımsız devletini kurma hakkına sahip olduğunun vurgulanması, milliyetçilik fikrinin yayılmasına ve imparatorlukların dağılma sürecine girmesine yol açtı.

Yeni Çağ'da Rönesans Hareketleri ve hümanizm akımıyla başlayıp Coğrafi Keşifler ve Reform Hareketleriyle devam eden gelişmeler, insanı baskılardan kurtararak özgür bir düşünce ve değerler sistemi getirdi. Avrupa'da 18. yüzyılda gelişen, önceki dönemlerin ön yargı ve ideolojilerinden uzak, bilgiye dayalı özgür, ve akılcı düşünceyi temsil eden bu döneme "Aydınlanma Çağı" denir.

Aydınlanma Çağı'nda Avrupa'da yalnız bilim ve felsefe alanında değil, üretim teknolojisinde de önemli gelişmeler yaşandı. Birçok alanda teknolojik buluşlar gerçekleştirildi ve bunların üretime uygulanmasıyla Sanayi İnkılabı'nın temelleri atıldı. Kol gücünden makine gücüne dayalı üretim tarzına geçildi.

Bu bilgilerden yararlanarak 19. yüzyıl Avrupası ile ilgili,

- I. Aklın ve bilimin ön plana çıktığı gelişmeler yaşanmıştır.
- II. Fransa'da yaşanan ihtilal sadece bu devleti değil pek çok imparatorluğu da etkilemiştir.
- III. Aydınlanma Çağı'ndaki ilerlemeler Sanayi İnkılabı'nın yaşanmasında etkili olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) I, II ve III

2. 19. yüzyıl başlarında Osmanlı Devleti'nin dağılmasını önlemeye yönelik ortaya atılan fikir akımları aşağıda verilmiştir.

Fikir Akımları			
Osmanlıcılık	İslamcılık	Batıcılık	Türkçülük
Osmanlı Devleti'ni oluşturan bütün milletlerin adalet, eşitlik, özgürlük kavramları ile eşit tutulmasını savunuyordu.	Bütün Müslümanlar, halifenin egemenliği altında bir arada tutulursa dağılmanın önlenilebileceğini savunuyordu.	Osmanlı'nın ancak Batı'ya uyum sağlayarak dağılmaktan kurtulacağını savunuyordu.	Bütün Türkleri Osmanlı Devleti çatısında, bir bayrak altında toplamayı savunuyordu.

Bu açıklamalardan yararlanarak fikir akımları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Osmanlıcılık, devletin sınırları içinde yaşanan tüm milletleri "Osmanlı milleti" olarak kabul etmiştir.
- B) İslamcılık, toplumsal düzeni millet temelinde değil, din temelinde değerlendirmiştir.
- C) Batıcılık, Osmanlı'nın, Avrupa'nın bilim, teknik ve yönetim anlayışlarını örnek alması gerektiğini savunmuştur.
- D) Türkçülük "tek millet, tek devlet" anlayışının Osmanlıya uygun olmadığını savunmuştur.

3.

20. Yüzyıl Başlarında Avrupa ve Osmanlı Devleti'nin Durumunu Gösteren Harita

Bu haritaya göre,

- I. Osmanlı Devleti'nin, Balkanlarda toprağı bulunmamaktadır.
- II. Rusya, Karadeniz'in kuzeyini ve Hazar Denizi'nin batısını ele geçirmiştir.
- III. İngiltere ve Fransa tüm Afrika kıyılarına hâkim olmuştur.
- IV. Yayılmacı bir politika izlemediğı için İtalya'nın Avrupa dışında toprağı bulunmamaktadır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV

b25

4. 19. yüzyılda Osmanlı Devleti, içine düştüğü zor durumdan kurtulmak için aşağıdaki ıslahat hareketlerini gerçekleştirdi.

Tanzimat Fermanı (1839)

Bu ferman ile din, dil, ırk farkı gözetilmeksizin bütün Osmanlı vatandaşlarının kanunlar önünde eşit olduğu; can ve mal güvenliği ile namus dokunulmazlığının, devlet güvencesinde olduğu vurgulandı.

Islahat Fermanı (1856)

Osmanlı Devleti'nde yaşayan gayrimüslimlere karşı küçük düşürücü ifadelerin kullanılması yasaklandı. Gayrimüslimlere, para ödemesi karşılığında askere gidilmemesi imkânı sunuldu ve devlet memuru olma hakkı verildi.

Bu yeniliklerden yararlanarak Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toplumsal eşitlik temel alınmıştır.
- B) Yapılan yenilikler farklı alanları kapsamaktadır.
- C) Padişahın üstünlüğü kanıtlanmıştır.
- D) Osmanlı vatandaşlığı, ön plana çıkarılmaya çalışılmıştır.

1. Osmanlı Devleti, Fransız İhtilali'nin sonuçlarından en fazla etkilenen devletlerden biri oldu. Çok uluslu bir imparatorluk olan Osmanlı Devleti'nin sınırları içinde çeşitli milletler bir arada yaşıyordu. Sırlar, Bulgarlar, Rumlar, Karadağlar, Romenler ve Arnavutlar Avrupa devletlerine yakınlıkları nedeniyle milliyetçilik düşüncesinin etkisinde kaldılar. Bu unsurlar, Osmanlı Devleti'nden ayrılıp kendi millî devletlerini kurmak amacıyla ayaklanmalar çıkardılar. Bu ayaklanmalar Avrupa Devletleri tarafından da desteklendi. Böylece 19. yüzyıl boyunca Balkanlardaki Osmanlı toprakları üzerinde yeni devletler kuruldu. Ayrıca ihtilalin ortaya çıkardığı eşitlik, özgürlük, adalet gibi ilkeler Osmanlı devlet adamları arasında da taraftar buldu. Bu devlet adamlarının çabalarıyla Osmanlı Devleti 19. yüzyılda Tanzimat ve Islahat fermanlarını ilan etti. 1876'da Türk tarihinin ilk anayasası olan Kanunuesasi yürürlüğe koyularak meşruiyet yönetimine geçildi. Böylece kanun üstünlüğü ilkesi kabul edilerek vatandaşların kanunlar önünde eşitlik, mülk edinme, yönetime katılma gibi temel hakları güvence altına alındı.

Bu metinden yola çıkarak Fransız İhtilali'nin sonuçlarının Osmanlı Devleti'ne etkileri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Olumlu ve olumsuz sonuçlar ortaya çıkarmıştır.
B) Devlet düzeninde önemli değişikliklere neden olmuştur.
C) Balkanlardaki hâkimiyetini kaybetmiştir.
D) Devlet adamlarının vatandaşlar üzerindeki etkisi artmıştır.

2. Kırım Savaşı'na ekonomik sorunlar içinde giren Osmanlı Devleti ilk dış borcunu 1854 yılında bu savaş sırasında İngiltere'den aldı. Osmanlı Devleti giderek artan dış borçlarını ödeyemez hâle gelince 1875'te iflasını ilan etti. Osmanlı Devleti, 1881'de dış borç miktarının yarıya indirilmesi şartıyla bir kararname çıkardı. Bu kararnameyle Osmanlı maliyesinin tuz, ipek, tütün, ispirto ve balık üretiminden kaynaklanan vergilerine ve pul gelirlerine alacaklı devletler tarafından el konuldu. Ayrıca borçların düzenli ödenmesini sağlayacak ve devletin ekonomik faaliyetlerini kontrol etmek üzere Düyûn-ı Umûmiye (Genel Borçlar) İdaresi kuruldu.

Bu açıklamadan hareketle Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Düzenli gelir kaynakları denetim altına alınmıştır.
B) Ekonomik bağımsızlığını büyük ölçüde kaybetmiştir.
C) Alınan dış borç savaş giderleri için kullanılmıştır.
D) Siyasi bağımsızlığı zarar görmeye başlamıştır.

3. 1876 yılında tahta çıkan Osmanlı padişahı II. Abdülhamit tarafından Osmanlı'nın ilk anayasası olan Kanunuesasi ilan edildi. Anayasaya göre devlet artık padişaha göre değil anayasaya göre yönetilecekti. Ayrıca anayasada mal ve konut dokunulmazlığı, kişiler arası eşitlik, mahkemelerin bağımsızlığı gibi kişi hak ve hürriyetleri yer alacaktı. Halk da ilk kez seçimlere katılarak bu yönetimde söz sahibi olacaktı.

Buna göre Kanunuesasi'nin ilanı ile ilgili;

- I. padişahın otoritesini sınırlandırdığı,
II. anayasa üstünlüğünü ifade ettiği,
III. temel vatandaşlık haklarını koruduğu

değerlendirmelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) I ve III
D) I, II ve III

4. Osmanlı Devleti 19. yüzyıl başlarında çıkan Sırp ve Yunan isyanlarıyla birlikte dağılma sürecine girdi. Bunun üzerine Osmanlı aydınları dağılmayı önlemeye yönelik düşünceler üretmeye ve çözüm yolları bulmaya çalıştılar. Bu aydınlardan bazıları Genç Osmanlılar adıyla bir araya geldiler. Aralarında Namık Kemal, Şinasi ve Ziya Paşa gibi şair ve yazarların da bulunduğu Genç Osmanlılar, Osmanlılık düşüncesini savunuyorlardı.

Osmanlıcılığa göre devleti parçalamaktan kurtarmak için bir Osmanlı milleti oluşturmak gerekiyordu. Bunun yolu da her türlü ayrımı ortadan kaldırarak bütün Osmanlı vatandaşlarını haklar ve yükümlülükler bakımından eşit hâle getirmekten geçiyordu. Bu düşünceyi hayata geçirmek için de meşrutî yönetim zorunlu görüldü. Açılacak olan mecliste tüm soy ve inançlar temsil edilecekti. Sorunlar mecliste görüşülüp çözüme kavuşturulacak, ülke dışından kaynaklanan kışkırtmaların önüne geçilecekti. Tanzimat ve Islahat fermanlarının yayımlanması Osmanlılık akımını destekleyen adımlardır.

Bu metin değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisi Osmanlılık fikir akımının amaçlarından biri olamaz?

- A) Osmanlı vatandaşı olma bilincini yerleştirmek
B) Vatandaşlar arasında duygu ve düşünce birliğini sağlayarak ayrılıkçı hareketlerin önüne geçmek
C) Çöküntüye sürüklendiği dönemde devletin varlığını sürdürmek
D) Devletin merkezîleşme sürecine hız kazandırmak

5. 18. yüzyılda Avrupa'da ortaya çıkan, her konuda akla öncelik tanıyan düşünce sistemine "aydınlanma", bu düşünce sisteminin etkisiyle bilim ve felsefede büyük gelişmeler olduğu yeni döneme "Aydınlanma Çağı" denmiştir. Bu dönemde Avrupa'da bazı aydınlar, gelişmiş bir toplum düzeninin ancak halkın egemenliği, laiklik, demokrasi ve insan hakları gibi değerler üzerine kurulabileceğini vurguladılar. Bu nedenle eserlerinde eşitlik, özgürlük, adalet kavramlarını işlediler. İnsan aklını kısıtlayan, toplumsal gelişmeyi önleyen, eşitlik ilkesine aykırı her türlü uygulamaya karşı çıktılar. Monarşik yönetimlerin sakıncalarını dile getiren bu aydınlar, düşünceleriyle geniş halk kitlelerini etkileyerek Fransız İhtilali gibi önemli tarihî olayların fikrî altyapısını hazırladılar.

Bu metinden yararlanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Aydınların mevcut siyasi düzeni eleştirdiğine
B) Avrupa'nın en önemli düşünürlerinin Aydınlanma Çağı'nda yetiştiğine
C) Aydınlanma düşüncelerinin önemli siyasi ve toplumsal dönüşümlere de kaynaklık etmesini sağladığına
D) Avrupa'da akla ve gerçeğe dayalı bir hayat anlayışının ortaya çıktığına

6. 19. yüzyılda Osmanlı Devleti'ni dağılmaktan kurtarmayı amaçlayan fikir akımlarından biri İslamcılık yani ümmetçilik idi. Bu fikir akımı, İslami kuralların devlet hayatına tam anlamıyla hâkim olmasını ve Müslümanların Osmanlı halifesinin etrafında toplanmasını savunuyordu. Bu fikri savunulara göre İslamcılık, devlet ve toplum düzenlerinin içinde en gelişmiş ve en yararlısıdır. Bu nedenle İslami kurallar, ödün verilmeden devlet hayatı ve toplumsal yaşamda uygulanmalı, yeryüzündeki bütün İslam ülkeleri arasında birlik kurulmalıdır.

Bu açıklamaya göre İslamcılık fikir akımı ile ilgili,

- I. Din temeline dayanmaktadır.
II. Tüm Müslümanların birleşmesini hedeflemektedir.
III. Devletin yönetim anlayışın da halifenin etkili unsur olmasını amaçlamaktadır.

Yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) I ve III
D) I, II ve III

1. Mustafa, okul çağına geldiğinde annesi onun mahalle mektebine gitmesini babası ise yeni açılan Şemsi Efendi Okulunda eğitim almasını arzu ediyordu. Mustafa önce annesinin isteği üzerine Hafız Mehmet Efendi'nin mahalle mektebine başlamış sonra babasının isteği üzerine Şemsi Efendi Okulunda eğitimine devam etmiştir. Çağdaş bir anlayışla eğitim veren bu okul, Mustafa'nın fikrî gelişimini derinden etkiledi. Mustafa, bu okulda okurken Ali Rıza Efendi vefat etti. Bunun üzerine Zübeyde Hanım çocukları ile birlikte Langaza'daki bir çiftlikte kâhya olan kardeşi Hüseyin Ağa'nın yanına gitti. Kısa zaman sonra Zübeyde Hanım, oğlunun eğitimini düşünerek Mustafa'yı teyzesinin yanına, Selânik'e gönderdi.

Bu metin değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Mustafa'nın eğitim hayatının bir süre kesintiye uğradığına
B) Okul hayatının Mustafa'nın düşünce dünyasına katkı sağladığına
C) Mustafa'nın okul çağına gelmesiyle annesi ve babası arasında eğitimiyle ilgili anlaşmazlıkların yaşandığına
D) Dayısının yaşadığı çiftlikte Mustafa'nın çalışmak zorunda kaldığına

2. "Kurmay sınıflarına geçtik. Derslere çok iyi çalışıyordum. Bu dönemde bende ve bazı arkadaşlarımda yeni düşünceler açığa çıktı. Ülkenin yönetiminde ve siyasetinde bozukluklar olduğunu keşfetmeye başladık. Binlerce kişiden oluşan harp okulu öğrencisine bu keşfimizi anlatma isteğine kapıldık. Okulun öğrencileri arasında okunmak üzere el yazmasıyla hazırladığımız bir gazete kurduk. Sınıf içinde küçük teşkilatımız vardı. Ben yönetim kurulunda idim. Gazetenin yazılarını çoğunlukla ben yazıyordum."

Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, C III, s. 42.

Buna göre Mustafa Kemal ve arkadaşları ile ilgili,

- I. Ülke sorunlarına duyarlıdırlar.
II. Sınıf içinde gruplaşmaktan yanadırlar.
III. Devletin içinde bulunduğu kötü durumu diğer öğrencilere duyurmayı amaçlamışlardır.

yargılarından hangileri söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III

3. Mustafa Kemal, çok sevdiği askerlik mesleğinde hep daha ileri gitmek için çaba göstermiştir. Askerlikte yükselmenin tek yolu ise kurmay sınavını kazanmaktır. Böylece harp akademisine girebilecekti.

Bir gün: "Kurmay subay olamazsan ne yaparsın?" diye yarı ciddi yarı şaka takılan sınıf arkadaşı Arif'i derhâl susturmuştu. Arkadaşına:

"Seni bilmiyorum fakat ben muhakkak kurmay subay olacağım." cevabını vermiştir.

Mustafa Kemal'in, sınıf arkadaşı Arif'e verdiği cevap değerlendirildiğinde onun aşağıdaki kişilik özelliklerinden hangisine sahip olduğu söylenebilir?

- A) Çok yönlü B) Lider
C) Kararlı D) İleri görüşlü

4. “Mustafa Kemal’in Manastır Askerî İdadisinde edindiği arkadaşlıkları, hayatının sonuna kadar sürecektir. Özellikle Ömer Naci ile olan arkadaşlığı Mustafa Kemal’in edebiyata ilgi duymasına katkı sağlamıştır. Ömer Naci sayesinde Namık Kemal’i tanır. Şiir ve kitaplardan çok etkilenir. Bu sayede hem edebî yönünü geliştirir hem de vatan ve millet sevgisi oluşmaya başlar. Yakın arkadaşı Fethi Okyar’ın yardımı ile Fransız İhtilali’nin öncüleri Voltaire (Volter), J. J. Rousseau (Russo) gibi yazarlar tanışmıştır. İhtilalin getirdiği milliyetçilik ve millî egemenlik ilkeleri onun için birer ilham kaynağı olmuştur. Yurt içinde ise Namık Kemal, Tevfik Fikret, Ziya Gökalp gibi bazı fikir ve sanat adamlarının eserlerini okumuştur.”

Şerafettin Turan, *Atatürk’ün Düşünce Yapısını Etkileyen Olaylar, Düşünürler, Kitaplar*, s. 6.

Bu metinden yararlanarak Mustafa Kemal ile ilgili,

- I. Fikrî yapısının şekillenmesinde yerli ve yabancı düşünürler etkili olmuştur.
- II. Okul arkadaşları sayesinde yeni düşünürler ve fikirleri tanıma fırsatı bulmuştur.
- III. Manastır Askerî İdadisinde başarılı bir öğrencilik geçirmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III D) II ve III

5. Modern Bir Eğitimci: Şemsi Efendi

“Şemsi Efendi’nin 1872’de Selânik’te açtığı okulun sınıflarında öğretmen masası, kara tahta, tebeşir, silgi ve okuma yazmayı kolaylaştırmak için hazırlanmış levhalar bulunuyordu. Şemsi Efendi okulda teneffüs, ders arasında oyun oynama, beden eğitimi gibi o dönem yeni yöntemler uyguladı. Okulun diğer farklı bir uygulaması, yeni yazılan öğrencilere çalışkan öğrencilerden bir çalışma arkadaşı vermesiydi. Öğrencileri şehir içi gezilere de götürdüğü bilinmektedir. Şemsi Efendi, bu tür gözlem ve inceleme gezileri ile eğitimi okul binası dışına çıkarmak suretiyle öğrencilerini hayata daha bilgili ve bilinçli hazırlamıştır.”

Mert Özcan, *Atatürk’ün İlk Öğretmeni Şemsi Efendi* (1852-1917), s. 20.

Şemsi Efendi Okulunda uygulanan farklı eğitim yöntemlerinin Mustafa’nın;

- I. çağdaş ve anlayışlı,
- II. geleneklerine bağlı,
- III. hoşgörülü

özelliklerinden hangilerine sahip olmasına katkı sağladığı söylenemez?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) I ve III D) II ve III

6. Mustafa, 1881’de Selânik’te Koca Kasım Mahallesi’nde bulunan evde doğdu. Babası Ali Rıza Efendi, annesi Zübeyde Hanım’dır. Anne ve baba tarafı Anadolu’dan Rumeli’ye göç eden Türkmen ailelerindendi. Babası, Selânik Asakir-i Millîye Taburunda üsteğmen rütbesiyle görev yaptı. Daha sonra vakıflar kâtipliği ve gümrük memurluğu görevlerinde bulundu. Memuriyetten ayrıldıktan sonra ise kereste ve tuz ticareti yaptı. Zübeyde Hanım ise okuma yazma bilen kültürlü bir ev hanımıydı.

Buna göre Mustafa’nın ailesi ile ilgili,

- I. Babası, askerlik mesleğini ömrünün sonuna kadar yapmıştır.
- II. Annesi, kendini tam olarak geliştirememiş bir kadındır.
- III. Anne ve babası Selânik’in yerlisi değildir.

yorumlarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III
C) I ve II D) II ve III

1. Aşağıda Mustafa Kemal'in doğduğu ve çocukluğunu geçirdiği Selânik şehrinin bazı özellikleri ve bu özelliklerin ilgili olduğu alanlar verilmiştir.

Selânik'in Özellikleri	Alanlar		
	Sosyal	Kültürel	Ekonomik
Manastır, Üsküp, Belgrat ve İstanbul'a demir yolu bağlantısı vardır.			✓
Gelişmiş bir limana sahiptir.			✓
Çok uluslu bir yapıya sahiptir.	✓		
Şehirde farklı gelenek ve görenekler görülür.		✓	
Farklı dinî inançtaki insanları barındırır.	✓		
Zengin bir basın-yayın hayatı vardır.		✓	

Tablodaki bilgilerden yararlanarak Selânik şehri ile ilgili,

- I. Sosyal özellikleri; şehirde farklı dillerin konuşulmasını ve şehrin zengin bir kültürel yapıya sahip olmasını sağlar.
- II. Ekonomik özellikleri, şehirdeki ticari hayatın gelişmesini ve şehrin ekonomik olarak gelişmesini sağlayacak niteliktedir.
- III. Kültürel ve ekonomik özellikleri, Batı'da gelişen fikirlerin şehirde hızla yayılmasına olanak verir.

değerlendirmelerinden hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

2. "Mustafa Kemal gençlik yıllarında vatan ve özgürlük kavramlarını yeni kuşaklara aşılamaş olan Namık Kemal'i, Osmanlılık yerine Türklüğü ve Türk duygusunu dile getiren ulusal şair Mehmet Emin Yurdakul'u ve zorbalığa karşı direnip insanlığı yükselmeye yönelten Tefik Fikret'i okumuştur. O, daha öğrencilik yıllarında Namık Kemal ile Tefik Fikret'ten etkilenmiştir. Onun harp okulu ve harp akademisinden sınıf arkadaşları, öğrenciliklerinde Namık Kemal'in eserlerini nasıl gizlice okuduklarını ve Mustafa Kemal'in Namık Kemal'i Türk ulusunun yüzyıllardan beri beklediği ses olarak değerlendirdiğini söylemişlerdir."

Şerafettin Turan, *Atatürk'ün Düşünce Yapısını Etkileyen Olaylar, Düşünürler, Kitaplar*, s. 6 ve 7. (Düzenlenmiştir.)

Bu metinden yararlanarak Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Vatan, Türklük, insanlık gibi konularda farklı düşünürlerden etkilenmiştir.
- B) Hak, adalet, özgürlük gibi kavramları askerî okullardaki eğitimleri sırasında öğrenmiştir.
- C) Namık Kemal'i, Türk ulusu için önemli bir kişi olarak değerlendirmiştir.
- D) Öğrencilik yıllarında fikir hayatı üzerinde etkili olan düşünürler olmuştur.

3. Aşağıda Mustafa Kemal'in bir anlatımı verilmiştir.

"Komşumuz Binbaşı Kadri Bey'di. Onun oğlu Ahmet, askerî okula gidiyordu. Askerî mektep elbiseleri giyiyordu. Onu görünce ben de böyle elbiseler giymeye hevesleniyordum. Sokaklarda zabıtlar (subay) görüyordum. Onların derecesine varmak için takip edilmesi lazım gelen yolun askerî rüştiyeye girmek olduğunu anlıyordum. O sırada annem Selânik'e geldi. Askerî rüştiyeye girmek istediğimi söyledim. Annem askerlikten pek korkuyordu. Asker olmama şiddetle engel oluyordu. Kabul imtihanı zamanı gelince ona sezdirmeden kendi kendime askerî rüştiyeye imtihan verdim. Böylece anneme karşı bir emrivaki yaptım."

Şevket Süreyya Aydemir, *Tek Adam*, s. 52. (Düzenlenmiştir.)

Bu metinden yararlanarak Mustafa Kemal ile ilgili,

- I. Askerlik mesleğini seçmesinde yaşadığı çevre etkili olmuştur.
- II. Meslek seçiminde kararlı bir tavır sergilemiştir.
- III. Meslek konusunda annesiyle arasında görüş ayrılığı bulunmaktadır.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III D) I, II ve III

4. Harp akademisine devam eden Mustafa Kemal'i, okul arkadaşlarından Asım Gündüz aşağıdaki gibi anlatmıştır.

"... Etrafına topladığı arkadaşlarıyla cesaretle konuşur ve onları güzel konuşmasıyla kısa zamanda tesiri altına alırdı... Bizler vatan, millet ve Türklük fikirlerini ilk defa harp akademisi sırasında ondan duymuştuk."

Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, s. 80 ve 81. s. 13. (Düzenlenmiştir.)

Buna göre Mustafa Kemal'in;

- I. çevresindeki arkadaşlara liderlik etme,
- II. arkadaşlarının yeni düşüncelerle tanışmasını sağlama,
- III. iletişimin sadece konuşma alanında başarılı olma

Özelliklerinden hangilerine sahip olduğu söylenemez?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III D) II ve III

5. Mustafa Kemal;

- arkadaşı Ömer Naci Bey'den etkilenerek şiir,
- öğretmeni Mehmet Tevfik Bey sayesinde tarih,
- Voltaire (Volter) ve J. J. Rousseau (Russo) okuyarak demokrasi ve egemenlik alanlarına ilgi duymuştur.

Bu ilgi alanlarının Mustafa Kemal'in kişiliğinin gelişimine aşağıdaki etkilerden hangisini yaptığı söylenemez?

- A) Edebî eserlerden hoşlanma B) Tarihe merak duyma
C) Askerî yeteneklerini geliştirme D) Fikir dünyasını zenginleştirme

1. 19. yüzyılın sonlarında Selânik, Osmanlı Devleti'nin Rumeli'deki gelişmiş şehirlerinden biriydi. Asya ve Avrupa kıtalarına geçiş noktasında bulunan Selânik, aynı zamanda Balkanları Akdeniz'e bağlayan bir limana sahipti. Avrupa limanları ile yapılan ticaret hacmi gittikçe artan Selânik, İstanbul'dan sonra Osmanlı Devleti'nin Avrupa topraklarındaki ikinci büyük limanı oldu. Manastır, İstanbul ve özellikle de Sırbistan üzerinden Avrupa şehirlerine demir yolu ile ulaşımı olması, Selânik'i Güney Balkanların ticaret merkezî hâline getirdi. Türk, Yunan, Ermeni, Bulgar ve Yahudi gibi farklı milletlerden oluşan teknik ve kültürel canlılık, fikir hayatına da canlılık katıyordu. Selânik'te farklı dillerde basılan gazeteler vardı. Ayrıca Avrupa'da basılmış birçok yayın kısa sürede şehre ulaşabiliyordu. Demir yolu, elektrik, gaz, telefon, yazılı basın gibi olanaklara sahip olmasından dolayı Osmanlı Devleti'nin Batı'ya açılan penceresi olarak tanımlanan Selânik'in, Mustafa Kemal'in hayatında özel bir yeri vardır.

Bu metinde Selânik'in;

- I. dinî,
- II. sosyal,
- III. ekonomik

alanlarından hangileriyle ilgili bilgiler verilmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

2. Lise yıllarında Ömer Naci'nin yönlendirmesi ile şiir ve edebiyata yönelen Mustafa Kemal'i, hitabet öğretmeni Alay Emine Mehmet Asım Efendi, "Bak öğlüm Mustafa dedi, şiiri filan bırak. Bu iş senin iyi asker olmana mâni olur. Diğer hocalarınla da konuştum. Onlar da benim gibi düşünüyorlar. Sen Naci'ye bakma, o hayalperest bir çocuk. İleride belki iyi bir şair ve hatip olabilir fakat askerlik mesleğinde katiyen yükselmez." sözleriyle uyarmıştır.

Öğretmeninin bu uyarısı, Mustafa Kemal üzerinde etkili olmuş onun askerlik mesleğine tekrar yönelmesini sağlamıştır.

Bu metinden hareketle Mehmet Asım Efendi'nin Mustafa Kemal ile ilgili;

- I. askerî yeteneğini sezdiği,
- II. askerlik mesleğini daha fazla geliştirmesi için teşvik ettiği,
- III. Ömer Naci ile arkadaşlığını tamamen bitirmesini istediği

değerlendirmelerinin hangilerinde bulunduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

3. Mustafa Kemal'in askerî idadi eğitimi gördüğü Manastır şehrinin genel özellikleri şöyledir:

"Manastır, Makedonya'da önemli bir ticaret ve konsolosluklar şehridir. Bu özellikler, şehirde kültürel bir zenginliğin oluşmasına katkı sağlamıştır. Fakat konsolosluklar Balkanlarda ayrılıkçı fikirlerin yayılmasında önemli rol oynadı. Aralarında çekişme bulunan çeşitli din ve milliyetten insanların bir arada yaşadığı Manastır'da özellikle Sırp, Bulgarlar ve Yunanlar kiliseleri aracılığıyla bölgeye hâkim olmak istiyordu."

T. Faik Ertan, *Çoklu Zekâ Kuramı ve Askerî Okul Hayatının Atatürk'ün Liderliğine Etkileri*, s. 68.
(Düzenlenmiştir.)

Bu metne göre Manastır şehri ile ilgili;

- I. farklı ulusları barındırdığı,
- II. Makedonya'nın önemli şehirlerinden olduğu,
- III. din ve millet ayrımına hiç rastlanılmadığı

özelliklerinden hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız III B) I ve II
C) I ve III D) II ve III

4. Aşağıda Ali Fuat Cebesoy'un hatıralarından bir bölüm verilmiştir.

"Fikirlerimizi, toplamı binleri aşan harp okulu öğrencilerine aşlamak için daha kurmay sınıflarına geçmeden gizli bir teşkilat kurmuş, Muhittin Baha Pars'ın ağabeyi İsmail Hakkı Pars ile Ömer Naci ve birkaç arkadaşın gayeti ile el yazısı iki nüsha dergi çıkarmıştık. Liderimiz Mustafa Kemal'di. Gelebilecek sorumluluğun en büyük yükü de onun omuzlarındaydı..."

Ali Fuat Cebesoy, *Sınıf Arkadaşım Atatürk*, s. 45.

Bu metinde Mustafa Kemal'in;

- I. cesaretli,
- II. önder,
- III. mücadeleci

kişilik özelliklerinden hangileri vurgulanmıştır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) I, II ve III

5.

Mustafa Kemal'in Fikir Hayatını Etkileyen Kişiler	
<i>Ziya Gökalp</i>	Milliyetçilik ve Türkçülük üzerine yazdığı eserleri ile Mustafa Kemal'i derinden etkilemiştir.
<i>J. J. Rousseau</i>	Mustafa Kemal, modern demokrasi anlayışı ve toplumsal sözleşme öğretisinden etkilenmiştir.
<i>Namık Kemal</i>	Vatan şairi olarak bilinen Namık Kemal, vatan sevgisini anlatan şiirleri ile Mustafa Kemal'i etkilemiştir.
<i>Montesquie</i>	Yasama, yürütme ve yargının ayrı olmasını savunmuştur. Mustafa Kemal, fikirlerinden etkilenmiştir.
<i>Mehmet Emin Yurdakul</i>	Millî şair olarak Mehmet Emin Yurdakul, savunduğu Türkçülük akımı ile Mustafa Kemal'i etkilemiştir.
<i>Voltaire</i>	Din, ifade özgürlüğü, insan hakları gibi alanlarda çeşitli düşünceler sunmuştur. Düşünceleri Mustafa Kemal'i etkilemiştir.

Tablodaki bu kişilerin Mustafa Kemal'in fikir hayatına etkileri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ziya Gökalp ve Mehmet Emin Yurdakul'un Türkçülük konusundaki düşünceleri etkili olmuştur.
- B) Namık Kemal, vatansever bir kişilik olmasında etkili olmuştur.
- C) Güçler ayrılığı konusunda Montesquieu'nun fikirlerinden etkilenmiştir.
- D) Voltaire'in din ve ifade özgürlüğü ile ilgili düşüncelerini bire bir savunmuştur.

4. Mustafa Kemal'in İttihat ve Terakki Cemiyeti üyeleriyle yaşadığı fikir ayrılıkları, onun 1913'te Sofya ataşemiliterliğine atanmasına neden oldu. Mustafa Kemal göreve başladıktan sonra Bulgaristan'daki genel durumu tespit etmek için bir geziye çıktı. Bu gezideki amacı Bulgarlarla Osmanlı Devleti arasındaki askerî sorunları çözümlenme ve buradaki askerî gelişmeleri yakından izlemektir ayrıca Bulgaristan Türklerinin morallerini güçlendirmek, onların Osmanlı Devleti'ne bağlılıklarını daha da artırmaktır. Mustafa Kemal, her gittiği şehirde Türklerce coşku ile karşılandı ve bu şehirlerde çeşitli sosyal faaliyetlere katıldı. Bulgaristan'da operayı ilk kez izledi.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Mustafa Kemal'in Sofya ataşemiliterlik görevlerinden biri olamaz?

- A) Türklerin sorunları ile yakından ilgilenmek
B) Bulgar ordusunun askerî durumunu öğrenmek
C) Bulgar kültürünü tanımak
D) Sofya'yı modernleştirmek

5. Kurmay Yüzbaşı Mustafa Kemal, ilk olarak stajını yapmak üzere merkezi Şam'da bulunan 5. Ordu'ya atanmıştır. Bu dönemde, ülkenin genelinde olduğu gibi Suriye'de de karışıklıklar vardı. Bazı Arap aşiretlerinin devlet otoritesini tanımaması, dirlik ve düzeni bozmuştu. Mustafa Kemal, küçük rütbeli bir subay olduğu hâlde kendisini herkese saydırmış, almış olduğu görevleri üstün başarıyla yerine getirmiş, komutanlarının sevgisini kazanmıştır. Mustafa Kemal burada, ülke sorunlarını yakından görmüş ve bu sorunlara çözüm arayışına yönelmiştir.

Buna göre Mustafa Kemal ile ilgili,

- I. İlk görev yerinde karşılaştığı sıkıntılı durum içinde yılmamış, mücadele etme azmi kazanmıştır.
II. Devletin geleceği konusunda endişelidir.
III. Şam'dan ayrılmak istemektedir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III D) II ve III

6. Mustafa Kemal, 31 Mart Olayı'ndan sonra subayların siyasete karışmasının ne kadar tehlikeli olduğunu anlamıştır. Bu durumun ordudaki düzen ve disipline zarar vereceğini düşünmüş, bu nedenle ordunun siyasetten uzak durması gerektiği fikrini çevresindekilerle paylaşmıştır. Nitekim Balkan Savaşları sırasında onun bu öngörülerini gerçekleştirmiş ve Osmanlı ordusu büyük bir hezimetle karşılaşmıştır.

Bu açıklamada Mustafa Kemal'in aşağıdaki kişilik özelliklerinden hangisine sahip olduğu vurgulanmaktadır?

- A) Önder oluşu B) İleri görüşlülüğü
C) Teşkilatçılığı D) Çok yönlülüğü

1. Balkan Savaşları sonunda Osmanlı Devleti Batı Trakya, Makedonya, Arnavutluk, Ege Adaları ve On İki Ada'yı kaybetti. Balkanlardaki Osmanlı hâkimiyetinin sona ermesi üzerine burada yaşayan Türkler, azınlık durumuna düştüler. Türklerin çeşitli baskılarla karşı karşıya kalmaları nedeniyle Balkanlardan Anadolu'ya büyük bir göç hareketi başladı. Aşağıdaki fotoğrafta bu büyük göçte Balkanlardan Anadolu'ya göç eden Türkler gösterilmiştir.

Yukarıdaki açıklama ve görselden yararlanarak,

- I. Balkan Savaşlarının sonucu, Balkanlarda yaşayan Türkleri olumsuz etkilemiştir.
- II. Balkanlardan Anadolu'ya, Türkler zor fiziki koşullarda göç etmişlerdir.
- III. Balkanlarda çıkan isyanlar, Osmanlı ordusunda reform yapılma ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) I, II ve III

2. İkinci Meşrutiyet'in ilanından sonra Meşrutiyet ile padişah yanlıları arasında basında başlayan tartışmalar gittikçe şiddetlenmiş ve İstanbul'da bir ayaklanmaya dönüşmüştür. Tarihimizde bu olaya "31 Mart Olayı" denir. Selânik'te Hareket Ordusu adıyla hazırlanan ordu bu isyanı bastırmıştır. İsyanın bastırılmasından sonra II. Abdülhamit, ayaklanmanın bastırılması için gereken önlemleri almadığı gerekçesiyle meclis kararıyla görevinden alınmış, yerine V. Mehmet Reşat getirilmiştir. Yaşanan bu olaylardan sonra İttihat ve Terakki Cemiyeti yönetiminde daha etkin bir konuma gelmiştir.

Buna göre 31 Mart Olayı ile ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Osmanlıda yaşanan bir iç olaydır.
- B) Padişah değişikliğine yol açmıştır.
- C) Askerî müdahalelerden kaynaklanmıştır.
- D) Devletin siyasi güç dengeleri değişmiştir.

3. Aşağıda Mustafa Kemal'in Vatan ve Hürriyet Cemiyetinin Selânik şubesinin açılışı öncesinde arkadaşlarıyla yaptığı toplantıdaki konuşması verilmiştir.

“Arkadaşlar, bu gece burada sizleri toplamadaki amacım şudur:

Memleketin yaşadığı tehlikeli anları size söylemeye gerek görmüyorum. Bunu hepiniz anlarsınız. Bu talihsiz memlekete karşı önemli görevlerimiz vardır. Onu kurtarmak tek hedefimizdir. Bugün Makedonya'yı ve bütün Rumeli topraklarını vatan bütünlüğünden ayırmak istiyorlar... Memlekete yabancı etkisi ve egemenliği kısmen ve fiilen girmiştir. Şimdilik gizli çalışmak ve teşkilatı şekillendirmek mecburidir. Sizden fedakârlıklar bekliyorum. Milleti hâkim kılmak, özetle vatani kurtarmak için sizi göreve çağırıyorum.”

Bu konuşmadan yararlanarak Mustafa Kemal ile ilgili,

- I. Vatansever bir askerdir.
- II. Kararlı bir önderdir.
- III. Bağımsızlığı ve millî egemenliği savunan bir liderdir.

değerlendirmelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) I, II ve III

4. Amerikalı öğretim görevlisi Richard D. Robinson *Birinci Türkiye Cumhuriyeti* adlı eserinde Atatürk ile ilgili aşağıdaki sözleri söylemiştir.

“Mustafa Kemal'in hayatının ilk aşamalarına askerlik hâkimdir ve kendisinin askerî deha sahibi olduğu konusunda hiç şüphe yoktur. Amirlerinin gözünde popüler olmamasına rağmen çabuk yükseldi. Askerî dehası en iyi olarak;

1. kişisel cesaret,
2. olayların gidişini değerlendirerek sonucunu tespit edebilme,
3. sabır ve kendi hareketlerinin en etkili olabileceği zamanı kavrayış,
4. düşman kuvvetlerinin gücünü objektif biçimde ve doğru olarak değerlendirme kabiliyeti,
5. mantık ve zekâ gücüne büyük önem vermesi”

şeklinde beş nitelikte tanımlanabilir.

Buna göre Mustafa Kemal'in;

- I. sezîş gücünün yüksek olması,
- II. uygun ve doğru zamanı seçmede başarılı olması,
- III. akılcılık ve gerçekçilik ile hareket etmesi

özelliklerinden hangilerinin askerî deha olmasında etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız III B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

1. Aşağıdaki haritada İtalya'nın Trablusgarp'ı işgal etmek için izlediği güzergâhlar gösterilmiştir.

Bu haritadan yararlanarak,

- I. Trablusgarp, coğrafi olarak İtalya'ya yakındır.
- II. Osmanlı'nın Trablusgarp toprakları, İngiltere ve Fransa'nın toprakları arasında yer almaktadır.
- III. İtalya, Trablusgarp'ı ele geçirmek için Yunan adalarına da bir işgal güzergâhı oluşturmuştur.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III D) I, II ve III

2.

I. Balkan Savaşı'nın Nedenleri

- Rusya'nın Boğazlara hâkim olmak istemesi ve bu amacına ulaşmak için Balkan uluslarını Osmanlı Devleti'ne karşı kışkırtması
- Trablusgarp Savaşı ile Osmanlı Devleti'nin güçsüzlüğünün gittikçe açığa çıkması
- Önceleri Osmanlıya bağlıyken Osmanlıdan ayrılarak bağımsızlıklarını kazanan Yunanistan, Bulgaristan, Sırbistan ve Karadağ'ın sahip oldukları toprakları genişletmek istemeleri

II. Balkan Savaşı'nın Nedenleri

- I. Balkan Savaşı sonucunda, Balkan milletlerinin toprak paylaşımı konusunda aralarında çıkan anlaşmazlıklar
- Bulgaristan'ın geniş topraklara sahip olması üzerine Sırbistan, Yunanistan, Romanya ve Karadağ'ın bu devlete karşı ittifak kurmaları

Bu bilgilerden yararlanarak Balkan Savaşları ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi söylenemez?

- A) II. Balkan Savaşı'nın nedenleri, I. Balkan Savaşı'ndan kaynaklanmaktadır.
- B) II. Balkan Savaşı'nda bazı devletler birlikte hareket etmişlerdir.
- C) I. Balkan Savaşı, Trablusgarp Savaşı'na yol açmıştır.
- D) I. Balkan Savaşı'nda Osmanlı Devleti'ne karşı Balkan ulusları kışkırtılmıştır.

